

Svar på Antero Eerolas samt 15 andra ledamöters motion om ett försök att inleda skoldagen klockan nio i högstadier i Vanda

VD/8490/00.02.00.03/2024

KK/LT/VT/EJ/LT/PH/VT/AP

Antero Eerola och 15 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Vanda ungdomsfullmäktige har lagt fram ett förslag om att skoldagarna för högstadieelever, dvs. elever i årskurserna 7–9, ska börja senare än för närvarande, tidigast klockan 9.00.

Ungdomsrepresentanter motiverar detta med uppgifter från enkäten Hälsa i skolan, enligt vilka rentav en tredjedel av flickorna i årskurs 8–9 och 16 procent av pojkarna lider av utmattning i skolan. Ungdomsfullmäktige anser att tröttheten kan lindras om skoldagarna börjar senare än för närvarande. Samtidigt skulle förseningarna till lektionerna bli färre.

Det har uppskattats att upp till hälften av ungdomarna sover för lite i förhållande till sitt behov av sömn. Samma problem finns också bland den vuxna befolkningen. I de flesta fall beror det på att man går och lägger sig för sent, särskilt vardagar. Långvarig sömnbrist orsakar betydande hälsoolägenheter.

Att börja skolan senare löser knappast problemet. Man kan ändå anta att det kan lindra symtom som anknyter till utmattningen. Att börja skolan senare motsvarar också bättre verkligheten för dagens unga. Finland är inte längre ett agrarsamhälle där det är nödvändigt att vakna så tidigt som möjligt för att sköta arbetet på en bondgård.

Man kunde åtminstone göra ett försök att börja skolan senare.

Med stöd av ovanstående lämnar vi undertecknade in följande fullmäktigemotion:

* Vanda stad gör ett försök att i några högstadieskolor inleda skoldagen senare än för närvarande, till exempel från ingången av höstterminen 2025.”

Stadsfullmäktige 16.12.2024 § 43

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

– Antero Eerolas samt 15 andra ledamöters undertecknade motion om ett försök att inleda skoldagen klockan nio i högstadier i Vanda

Verksamhetsområdet för fostran och lärande konstaterar följande som sitt svar:

Vi delar er oro när det gäller sömnbrist och utmattning. Vanda stads digitala anvisningar och det att man stänger av digitala enheter på natten syftar till att ungdomarna ska få tillräckligt med sömn.

Vi tog upp saken med rektorerna för årskurserna 7–9 och de konstaterade att i vissa skolor börjar den första lektionen kl. 8.20 eller 8.30, vilket har upplevts som en bra lösning och har hjälpt ungdomarna att orka, på det sätt som ungdomsfullmäktige har föreslagit. Enligt rektorernas erfarenheter har en senare start av skoldagen minskat förseningarna tillfälligt, men inte på lång sikt. Att börja skolan senare är nödvändigtvis inte en lösning på tröttheten hos ungdomarna, utan kan leda till att ungdomarna lägger sig ännu senare. En senare start skulle också betyda att skolan slutar senare, vilket medför utmaningar på grund av hobbyer och andra utgifter.

Att göra upp scheman är krävande i stora skolor. Målet är en rimlig arbetsdag för både elever och lärare. Elever i årskurserna 7–9 har 30 lektioner i veckan, vilket innebär i genomsnitt en sex timmars skoldag. Om skoldagen börjar kl. 9.00 kan vissa dagar sluta först kl. 16.30. Lektionerna i det egna modersmålet skulle också börja senare än förut. Lektionerna bör fördelas jämnt över olika dagar.

Vid utarbetandet av skolans scheman ska man också beakta skolans alla andra yrkesgrupper såsom elevvården, eftermiddagsverksamheten, hobbyverksamheten och städarna, väktarna och kökspersonalen. I enhetsskolorna styrs scheman också av de anvisningar som gäller ordnandet av undervisningsskyldigheten för lärare med dubbel behörighet.

På grund av ovan nämnda orsaker har Vanda stad ansett att det inte finns någon grund för ett försök att inleda skolan kl. 9 i årskurserna 7–9. Vi kan ändå uppmuntra och rekommendera, såvitt möjligt, att beakta detta när scheman utarbetas. Vi uppmuntrar också att samla in erfarenheter från skolor där undervisningen börjar kl. 8.20 eller kl. 8.30 och utnyttja dessa i möjligaste mån.

Stadsstyrelsen 24.3.2025 § 18

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för fostran och lärande:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Antero Eerola och de 15 andra ledamöterna stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Stadsstyrelsen beslutade att återremittera ärendet för ytterligare beredning.

Serviceområdet för den grundläggande utbildningen i Vanda konstaterar följande som sitt svar:

De sex största kommunernas svar

Vi fick svar av tre av de sex största kommunerna: Esbo, Helsingfors och Åbo.

I Esbo är en motsvarande motion under arbete. I Helsingfors lämnades det 2018 in en motion om att slopa åttans morgnar. Då kom man fram till att alla skolor skulle fråga elevernas och vårdnadshavarnas åsikter om att senarelägga skoldagens start. I huvudsak understödde eleverna och vårdnadshavarna inte en senareläggning, åtminstone inte i större utsträckning, eftersom det skulle innebära att skoldagarna skulle sluta senare. Skolorna fick beslutanderätt om när skoldagen skulle börja på basis av hörandet av elever och vårdnadshavare. Senast i det sammanhanget beslutade största delen av skolorna att börja skoldagen kl. 8.15 eller kl. 8.30, men en del skolor börjar fortfarande kl. 8.00 och några kl. 9.00. I Helsingfors inlämnades en ny motion om frågan 2024 och i svaret konstaterades att tidpunkten för när skoldagen ska börja också i fortsättningen kommer att beslutas enligt skola.

I Åbo lämnades det 2024 in en motion om att slopa åttans morgnar. Där utarbetades en enkät för elever och en enkät för lärare. Mindre än en femtedel av eleverna ansåg det som en positiv sak att skolan skulle börja tidigast kl. 9 varje dag. I lärarnas svar framhövdes att det är en fungerande lösning att variera skolstarten mellan kl. 8.00 och kl. 9.00 under olika dagar. I svaren konstaterades att det i servicehelheten för fostran och lärande inte anses vara motiverat att det ska beslutas om inledningen av skolarbetet centraliserat, eftersom förhållandena varierar en hel del i stadens olika delar.

Skolornas svar

Vi fick svar av alla högstadie- och enhetsskolor om att inleda skoldagen kl. 9.00 i årskurserna 7–9. I ingen av skolorna för årskurserna 7–9 och enhetsskolorna börjar skolan kl. 8.00, utan mellan kl. 8.10–8.30. I Vanda finns 8 skolor för årskurserna 7–9 och 12 enhetsskolor.

I största delen av skolorna börjar skoldagen kl. 8.20 eller kl. 8.30. I själva verket börjar skolan för eleverna i årskurserna 7–9 vid olika tider under olika dagar, ibland även kl. 9.00 eller kl. 10.00.

I de flesta skolor har man tillsammans med elever, lärare och vårdnadshavare diskuterat tidpunkten för när skolan ska börja. Vid diskussionerna konstaterades att elevernas hobbyer börjar allt tidigare på eftermiddagarna så därför är det svårt att förlänga skoldagen under eftermiddagen.

I den största delen av skolorna för årskurserna 7–9 och enhetsskolorna i Vanda är skolresorna korta, och därför tycker eleverna att det är lämpligt att skolan börja kl. 8.10 i de skolor där lektionerna börjar vid den tiden. Dessutom deltar många av Vandaeleverna i undervisning i eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen, och vilken börjar efter lektionerna. Om skolorna börjar senare påverkar det också dessa arrangemang.

Ett viktigt perspektiv som också framkom var att skollunchen äts ganska tidigt. Eleverna har en god möjlighet att äta före sina hobbyer.

Så som vi konstaterade i vårt tidigare svar är det krävande att göra upp scheman i stora skolor. Målet är en rimlig arbetsdag för både elever och lärare. Elever i årskurserna 7–9 har 30 lektioner i veckan, vilket innebär i genomsnitt en sex timmars skoldag. Om skoldagen börjar kl. 9.00 kan vissa dagar sluta först kl. 16.30. Ovan har vi beskrivit att detta skulle medföra utmaningar i inledningen av lektionerna i det egna modersmålet och i hobbyverksamheten för ungdomarna. Vi har hört alla rektorer i skolorna för årskurserna 7–9 och enhetsskolorna i frågan. Rektorerna redogjorde för sina synpunkter mycket grundligt.

Slutlig sammanfattning

Serviceområdet för den finskspråkiga grundläggande utbildningen rekommenderar inte att tidpunkten för när skoldagen inleds fastställs centraliserat. Vi rekommenderar att varje skola ges en självständig möjlighet att också i fortsättningen besluta om tiderna för det egna skolarbetet tillsammans med eleverna och lärarna.

Stadsstyrelsen 11.8.2025 § 30

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för fostran och lärande:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Antero Eerola och de 15 andra ledamöterna stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Det antecknades att SDP:s stadsstyrelsegrupp lämnade följande uttalande till protokollet, som understöddes av stadsstyrelseledamöterna Demiri och Niikko:

”Även om serviceområdet för den grundläggande utbildningen inte rekommenderar att tidpunkten för när skoldagen inleds fastställs centraliserat, önskar vi att skoldagen för eleverna i årskurserna 7–9 börjar tidigast kl. 9.00, alltid då det är möjligt.”

Stadsfullmäktige 25.8.2025

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Bilagor:

- Antero Eerolas samt 15 andra ledamöters undertecknade motion om ett försök att inleda skoldagen klockan nio i högstadier i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Pia Hakkari, utbildningsplanerare, tfn +358 40 562 6962, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Lotte Koivulainen, sakkunnig inom undervisningsväsendet, tfn +358 40 576 9241, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)